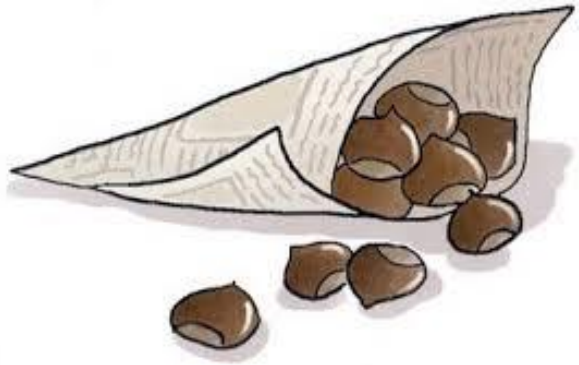

L'Ateneu

CATALÀ PER A TOTHOM

Tradicions

La Castanyada

Ja ben entrada la tardor se celebra a Catalunya una festa popular molt arrelada, la Castanyada, concretament el dia de Tots Sants, tot i que darrerament se n'ha desplaçat la celebració a la vigília d'aquesta diada. Com el *halloween* dels països anglosaxons, prové d'una antiga festa ritual funerària. Consisteix en un àpat en què es mengen castanyes, panellets, moniatos i fruita confitada. La beguda típica de la Castanyada és el moscatell.

Amb la tardor arriba el fred i la gastronomia s'adapta a les necessitats. Pels volts d'aquesta celebració, els castanyers i castanyeres venen al carrer castanyes torrades i calentes, generalment embolicades en una paperina feta de paper de diari, surten als carrers de tots els pobles, viles i ciutats; a les seves parades torren castanyes i moniatos. Antigament les castanyeres eren senyores grans, tapades amb un mocador al cap i amb faldilles llargues.

Sembla que el costum d'ingerir aquests aliments, altament energètics, prové del fet que durant la nit de Tots Sants, vigília del dia dels morts segons la tradició cristiana, es tocava a morts fins a la matinada; amics i parents ajudaven els campaners a fer aquesta dura tasca, i tots plegats consumien aquests aliments per no defallir.

L'Ateneu

CATALÀ PER A TOTHOM

Altres versions esmenten que la castanyada consta des del final del segle XVIII i deriva dels antics àpats funeraris, en què se servien aliments com llegums i fruits secs i els panets que s'oferien als difunts, més popularment panellets. L'àpat tenia un sentit simbòlic de comunió amb les ànimes dels difunts: tot torrant les castanyes, es resaven les tres parts del rosari pels difunts de la família.

Actualment, la Castanyada s'ha convertit en una festa en la qual amics i familiars es troben per passar-s'ho bé i fer un bon sopar, se celebra en l'àmbit familiar i comunitari, a les escoles és la primera de les quatre festes tradicionals escolars, juntament amb Nadal, Carnestoltes i Sant Jordi.

La Castanyada i Tots Sants rubriquen que l'estiu s'ha acabat definitivament. La terra espera la sembra que fructificarà l'any vinent; els arbres perden les fulles després de tenyir-les de tonalitats daurades; i el fred comença a fer-se notar, després del bon temps. No és estrany que sigui per aquestes dates que, des de temps immemorials, la gent recordi els que ja no hi són. La vitalitat de la primavera i l'estiu han donat pas a un paisatge dur i a un temps advers.

Els panellets

Un dels costums més dolços d'aquest dia és el dels panellets. Antigament els panellets rarament es compraven; la gent els adquiria participant en rifes que es feien durant gairebé tot el dia, o els feia a casa. Amb l'arribada de les pastisseries, es va estendre el costum de comprar-los i les rifes van acabar desapareixent.

